

Dopis zachráněné o zachráncích - Helena Esterkesová, *14.2.1926 Ledochovka

Vážení přátelé, tento dopis píši jako poděkování a vzpomínku na lidi, kteří pomohli nejen mému manželovi, jeho strýci a mně, ale i jako poděkování všem, kteří projevíli velkou odvahu a lidské cítění s pronásledovanými a perzekvovanými v době nacistické okupace. V roce 1941 nacistická německá vojska vtrhla na Volyň a začalo utrpení pro všechny zde žijící národy, především pro národ židovský.

Němci vytvořili v mnohých městech židovská ghetta. V ghettu v okresním městě Ostrožec jsem byla kromě jiných vězněna i já, můj pozdější manžel Adam Esterkes s rodiči a jeho strýc Václav Rivec s rodinou. Po krátké době se jim podařilo přestřížením ostatních drátů utéci. Skrývali se nejprve v lese, kde si vybudovali úkryt. Avšak byli objevení a pobiti, kromě Adama Esterkese a Václava Rivce, kteří byli v tu chvíli nedaleko úkrytu a tragédie se odehrála před jejich očima. Zůstali sami a začali hledat útočiště u známých.

V blízkém okolí se našli lidé, kterým jejich osud nebyl lhostejný. Bydleli v obci Vyhoda a zachraňované rozmístili na dvou místech vzdálených od sebe asi 2 km: v domě paní Marie Rudolfové a jejího syna Alexandra Rudolfa a dále v domě druhého syna Václava Rudolfa s manželkou Olgou a pěti dětmi. Přestože sami měli nouzi po všech stránkách, poskytovali jídlo, oblečení, příkrývky. Na pomoci se podílela i dcera Marie Rudolfové Olga, provdaná Loukotová, s rodinou, která bydlela nedaleko v obci Malovaná. Při gestapem prováděných kontrolách bylo nutné se přesouvat v noci z jednoho místa na druhé. Nebezpečí s tím spojené bylo veliké. Jednoho dne vtrhlo do domu Václava Rudolfa gestapo (snad na udání) a na půdě tvář v tvář stál jeden ozbrojenec gestapa a ukryvaní, oddělení od něj jen otýpkou slámy. Jedině zázrakem unikli smrti — snad je gestapák musel vidět...

Nebylo snadné při takové chudobě uživit ani vlastní rodinu. Adam Esterkes měl prsten po rodičích, který Marie Rudolfová směnila za mouku a pekla chleba, aby mohla poskytnout alespoň to nejnutnější. Rodiny Rudolfovy ukryvaly Adama Esterkese a Václava Rivce až do března roku 1944. Nasazovaly nejen své životy, ale i životy svých rodin a všech příbuzných.

Po vyhnání německých vojsk Rudou armádou se oba zachránění dobrovolně přihlásili do československé zahraniční armády pod velením Ludvíka Svobody. Adam Esterkes byl u Dukly těžce raněn. Václav Rivec zemřel v roce 1977 ve věku 70 let.

Po válce jsme s Adamem Esterkesem založili rodinu stejného původu. Můj osud za války byl podobný osudu mého manžela. Ztratila jsem rodiče, sourozence a všechny příbuzné. Jenom zázrakem jsem zůstala naživu. Skrývala mě polská rodina. Věděla jsem, že se u nich ukrývá i bratr, kterého jsem hledala. Ze strachu před vyzrazením jsme se museli přesouvat z místa na místo. Tehdy se už formovala „Polska placuvka“, v níž byli kromě sovětských zajatců i zachránění Židé. K nim jsem se připojila i já. Se svými zachránci jsem byla v kontaktu do prosince 1945, kdy jsem se přestěhovala do Československa a od té doby se mi nepodařilo zjistit jejich osudy. Můj bratr byl v lednu 1944 vyzrazen a spolu s manželkou zavražděn.

V Rovně jsme vytvořili pomocný tábor pro postižené válkou. V tu dobu jsem se opět setkala se svým budoucím manželem. On odešel do armády a já jsem pomáhala postiženým válkou. Vzhledem k podobným osudům bylo naše manželství plné porozumění. Máme spolu dvě děti. Adam Esterkes zemřel v roce 1984 a ztratila jsem v něm nenahraditelného manžela a přítele. Po těžkých životních útrapách se i po tolika letech nemohu s minulostí vyrovnat. Vzhledem ke stávajícím změnám v Čechách se občas setkávám s lidmi stejného osudu. To, po čem jsem dlouhá léta nesmírně toužila, se nakonec uskutečnilo.

Jako svědkové tehdejších událostí již žije pouze dcera Marie Rudolfové Olga Loukotová, nar. 1909, bytem Kunín 104, okr. Nový Jičín a Václav Loukota, syn, Zahradní 358, 742 42 Nový Jičín 2.

Z rodiny Václava Rudolfa žijí dcera Emilie Hulánová (1931), Žeňa Syrovátková (1939) a Olina dříve Rudolfová.

Paní Marie Rudolfová zemřela v roce 1978 ve věku 95 let. Její syn Alexandr padl na Dukle a syn Václav zemřel v roce 1978. Jeho manželka Olga o rok později. Čest jejich památce!

Občasník Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Zpravodaj číslo 7/1997.